

Extras din
raportul de cercetare

**BUSINESS INTEGRITY
COUNTRY AGENDA
ROMANIA**

Business Integrity Country Agenda

Executive Summary

Proiectul Business Integrity Country Agenda (BICA) este implementat cu scopul de a contribui la reducerea gradului de corupție din mediul de afaceri. Prima etapă a proiectului constă în evaluarea integrității mediului de afaceri din România, rezultatul fiind prezentul Raport de cercetare BICA. În a doua etapă are loc transpunerea recomandărilor din raport într-o agendă de reformă operațională de implementat prin acțiune colectivă. BICA se bazează pe ideea că acțiunea colectivă, implicând sectorul public, sectorul privat și societatea civilă, este mai eficientă în promovarea integrității în mediul de afaceri decât acțiunile individuale ale stakeholderilor sau grupurilor de stakeholderi. Implicarea acestor trei categorii de stakeholderi este astfel esențială în desfășurarea ambelor etape ale proiectului.

Cercetarea BICA este realizată pornind de la cele trei categorii mari de stakeholderi care contribuie crearea, menținerea și dezvoltarea unui mediu de afaceri integru: sectorul public, sectorul privat și societatea civilă. Aceste trei categorii mari sunt împărțite la rândul lor în 15 arii tematice, cuprinzând un total de 51 de indicatori. Cercetarea implică gradarea și atribuirea unui cod de culoare fiecărui indicator, în conformitate cu răspunsurile oferite la întrebările adresate, conform metodologiei de cercetare. Scala gradată este reprezentată astfel: 0 sau roșu pentru niciun răspuns pozitiv; 25 sau portocaliu când doar câteva dintre cerințele metodologice sunt respectate; 50 sau galben când jumătate dintre răspunsuri sunt pozitive; 75 sau verde deschis când majoritatea cerințelor sunt respectate; 100 sau verde închis când toate cerințele sunt respectate.

Prezentul Raport de cercetare Business Integrity Country Agenda (BICA) este primul de acest tip elaborat pentru România, pe baza metodologiei Transparency International. Cercetarea necesară în acest scop a fost efectuată de Transparency International Romania și are la bază dovezi strânse din multiple surse: legislație, documente oficiale, studii, date primare, consultări cu stakeholderi și interviuri cu experți în domenii cheie.¹ În procesul de evaluare a fost implicat și Grupul Național Consultativ (NAG), din care fac parte reprezentanți ai tuturor grupurilor relevante de stakeholderi pentru analiza BICA, cu rolul de a valida rezultatele cercetării și de a oferi recomandări pentru acțiunea colectivă derulată în etapa a doua a proiectului.

Rezultatele raportului BICA

Context general

În anii 1990, în România a avut loc tranziția către un stat democratic.² În aceeași perioadă, diferiți autori au atras atenția asupra incapacității instituțiilor publice centrale de a controla administrațiile locale și implicit asupra creșterii corupției, prezentă atât la nivel local, cât și central.³ În acest context, lupta împotriva corupției a fost una dintre principalele priorități ale Guvernului României, de la începerea negocierilor de

¹ Niculae Bădăläu (ministrul economiei, la momentul acodării interviului); Toni Greblă (secretar general al Guvernului, la momentul acodării interviului); Bogdan Pușcaș, (președinte al Agenției Naționale de Achiziții Publice, la momentul acodării interviului); Mihai Ivașcu, consilier al președintelui Camerei de Comerț și Industrie a României; Cristian Ghingheș, reprezentant al Societății Academice din România; Marin Florea, președinte al Asociației Managerilor Publici din România; Liviu Rogojinaru, secretar general al Consiliului Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România (CNIPMMR), la momentul acodării interviului; Mihai Vilnoiu, consultant, International Consulting Group SRL; Dan Popescu, reprezentant al AECTRA Agrochemicals SRL; Marian Popa, CEO la Deutsche Bank Global Technology; Eva Peter, ofițer de conformitate la Sand Hill Petroleum Romania SRL; Sebastian Văduva, reprezentant al Soluții Avansate SRL; Cătălin Ruben Marian, reprezentant al UtilBen SRL; Adrian Moraru, director al Asociației Institutul pentru Politici Publice; Cristian Sas, reprezentant al Medlife; Răzvan Bălașa, reprezentant al Apostrof SRL; Bogdan Tistea, reprezentant al WebWin SRL.

² Anna Grzymala-Busse et Pauline Jones Luong, *Reconceptualising the State: Lessons from Post-Communism* in „Politics and Society”, vol. 30, no. 4, December 2002, pp. 529-554.

³ Maria Cirtautas, *The Post-Leninist State: A Conceptual and Empirical Examination* in „Communist and Post-Communist Studies”, vol. 28, 1995, pp. 379-392.

aderare la Uniunea Europeană. Numeroase legi și documente strategice au fost adoptate începând cu anul 2000 sau chiar mai devreme, de asemenea, noi instituții specializate anticorupție au fost înființate pentru a rezolva această problemă majoră.⁴ Cu toate acestea, performanța limitată în combaterea corupției și în asigurarea independenței și integrității justiției până în 2006 a determinat Comisia Europeană să introducă Mecanismul de Cooperare și Verificare pentru a continua monitorizarea performanțelor înregistrate de România în ceea ce privește domeniul judiciar și principalele sale instituții și mecanisme relevante în combaterea corupției.⁵

Alte vulnerabilități pot fi observate la nivelul cetățenilor, în contextul în care 29% dintre români au recunoscut că au dat mită în ultimele 12 luni (raportat la anul 2015), potrivit Barometrului Global al Corupției, ediția 2016.⁶ Aceste date clasau România pe primul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește gradul de răspândire a corupției mici (*petty corruption*), fiind o dovadă a corupției sistemice. Pe de altă parte, 54% dintre români considerau că majoritatea sau chiar toți parlamentarii sunt corupți, indicând astfel faptul că, în percepția cetățenilor, marea corupție este la un nivel ridicat. Pe lângă corupția din sistemul judiciar, marea corupție și corupția din administrația publică (vizate de politicile monitorizate de MCV), societatea românească se confruntă cu fenomenul corupției și în sistemul de sănătate, cel educațional, în poliție, sistemul vamal și în mediul de afaceri, conform datelor din 2015-2017 prezentate de Barometrul Global al Corupției⁷, precum și de alte sondaje.⁸ În ceea ce privește corupția din administrația publică, un studiu referitor la modul în care corupția este prezentată de mass-media arată că cele mai frecvente cazuri de dare și luare de mită sau alte forme de corupție sunt raportate în legătură cu eliberarea unor autorizații, a unor permise sau certificate administrative, dar și în cazuri referitoare la achiziții publice, inspecții administrative sau privind angajarea într-o funcție publică.⁹

Eforturile în prevenirea corupției au început în 1996, când a fost promulgată legea nr. 115/1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și persoanelor cu funcții de conducere din administrația publică. Legea privind liberul acces la informațiile de interes public a fost adoptată în 2001 (legea nr. 544/2001). În ceea ce privește transparența decizională și consultarea publică pentru orice decizie normativă, a fost adoptată legea nr. 52/2003. Prin aceste legi este garantat accesul la informații privind activitatea și documentele realizate de instituțiile publice și de companiile de stat (excepție fac datele cu caracter personal, informațiile confidențiale sau informațiile sensibile care privesc siguranța publică). De asemenea, este reglementat accesul la informații, precum și participarea publicului în procesul decizional; se asigură transparența cu privire la averile și interesele persoanelor alese/numite în posturi publice și ale funcționarilor publici. Simultan cu politicile pentru asigurarea transparenței - element esențial în prevenția corupției - mai multe legi au fost adoptate cu scopul de a susține lupta împotriva corupției. În anul 2000 a fost adoptată legea specială privind faptele de corupție, care completează și circumscrie

⁴ Pentru a implementa toate reformele de care era nevoie, începând cu anul 2005 au fost adoptate anumite documente strategice, precum Strategia Națională Anticorupție 2005-2007, Strategia Națională privind prevenirea și combaterea corupției în sectoarele vulnerabile și administrația publică locală 2005-2020, Strategia Națională Anticorupție 2012-2015, Strategia Națională Anticorupție 2016-2020.

⁵ Conform prezentării Comisiei Europene: "Atunci când au aderat la UE, la 1 ianuarie 2007, România și Bulgaria mai aveau încă probleme legate de nefinalizarea reformei judiciare, de corupție și, în cazul Bulgariei, de criminalitatea organizată. De aceea, Comisia a instituit mecanismul de cooperare și de verificare (MCV), o măsură tranzitorie prin care să poată ajuta cele două țări să remedieze aceste probleme. Comisia continuă să evalueze evoluția Bulgariei și a României după aderare pentru a le ajuta să-și dezvolte și să-și eficientizeze sistemele administrative și judiciare, astfel încât să-și poată îndeplini obligațiile aferente statutului de membru al UE și să poată asigura aplicarea corectă a legislației, politicilor și programelor europene. Reforma sistemului judiciar și combaterea corupției și a criminalității organizate sunt aspecte foarte importante în primul rând pentru cetățenii români și bulgari. Odată atinse obiectivele în domeniu, ei își vor putea exercita pe deplin drepturile care le revin în calitate de cetățeni europeni. În decembrie 2006, Comisia a adoptat o serie de decizii care stabilesc, printre altele, obiectivele de referință pe care ar urma să le atingă cele două țări. Prezentarea este disponibilă la: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/assistance-bulgaria-and-romania-under-cvm/cooperation-and-verification-mechanism-bulgaria-and-romania_ro

⁶ Transparency International, *Barometrul Global al Corupției 2016*, rezultate disponibile online la: https://www.transparency.org/whatwedo/publication/people_and_corruption_europe_and_central_asia_2016

⁷ Cele mai recente date referitoare la predominanța corupției în diferite sectoare de activitate din România abordate în Barometrul Global al Corupției sunt din 2013 și pot fi consultate aici: http://www.transparency.org/ro/politici_si_studii/indici/bgc/2016/index.html

⁸ European Commission, *Special Eurobarometer 397. Corruption*, februarie 2014, raport disponibil la: http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_397_en.pdf

⁹ Natalia Milewski, Valentina Dimulescu, *Human Assisted Content Analysis of the print press coverage of corruption in Romania*, report of the Romanian Academic Society and Università degli Studi di Perugia, June 2016, report available online at: <http://sar.org.ro/english-how-the-media-talks-about-corruption-in-romania-rass-report-for-the-media-corruption-work-package-published/>

prevederile Codului penal: legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare. Tot în anul 2000 a fost înființat Parchetul pentru combaterea corupției și crimei organizate, prin legea nr.78/2000, instituție reorganizată ulterior ca Direcția Națională Anticorupție (DNA).

Evaluarea sectorului public

Scorurile pentru sectorul public sunt după cum urmează:

	0	25	50	75	100	
1	Scor general: 63					SECTORUL PUBLIC
1.1.						Interzicerea mituirii oficialilor publici
1.1.1.						Legislație care interzice mituirea oficialilor publici
1.1.2.						Aplicarea legislației care interzice mituirea oficialilor publici
1.1.3.						Capacitatea instituțională de aplicare a legislației care interzice mituirea oficialilor publici
1.2.						Interzicerea mitei în relații comerciale
1.2.1.						Legislație care interzice mita în relații comerciale
1.2.2.						Aplicarea legislației care interzice mita în relații comerciale
1.2.3.						Capacitatea instituțională de aplicare a legislației care interzice mita în relații comerciale
1.3.						Interzicerea spălării banilor sau altor beneficii ale infracțiunilor
1.3.1.						Legislație care interzice spălarea banilor și a altor beneficii ale infracțiunilor
1.3.2.						Aplicarea legislației care interzice spălarea banilor și a altor beneficii ale infracțiunilor
1.3.3.						Capacitatea instituțională de aplicare a legislației care interzice spălarea banilor
1.4.						Interzicerea înțelegerilor neconcurențiale
1.4.1.						Legislație care interzice înțelegerile neconcurențiale
1.4.2.						Aplicarea legislației care interzice înțelegerile neconcurențiale
1.4.3.						Capacitatea instituțională de aplicare a legislației care interzice înțelegerile neconcurențiale
1.5.						Avertizări de integritate
1.5.1.						Legislație privind avertizările de integritate
1.5.2.						Aplicarea legislației privind avertizările de integritate
1.6.						Contabilitate, audit și transparentă
1.6.1.						Standarde de contabilitate și audit
1.6.2.						Implementarea standardelor de contabilitate și audit
1.6.3.						Furnizori profesioniști de servicii de contabilitate și audit
1.6.4.						Beneficiari reali
1.7.						Interzicerea influențelor nelegitime
1.7.1.						Legislație privind finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale
1.7.2.						Aplicarea legislației privind finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale
1.7.3.						Legislație privind lobby-ul
1.7.4.						Aplicarea legislației privind transparența activităților de lobby
1.7.5.						Legislație privind alte conflicte de interese
1.7.6.						Aplicarea legislației privind alte conflicte de interese
1.8.						Achiziții publice
1.8.1.						Proceduri generale în achiziții publice
1.8.2.						Integritatea autorităților contractante
1.8.3.						Pârghii de control extern
1.8.4.						Reglementări privind sectorul privat / operatorii economici
1.9.						Fiscalitate și vamă
1.9.1.						Proceduri generale privind fiscalitatea și vama
1.9.2.						Integritatea autorităților de administrare fiscală
1.9.3.						Pârghii de control extern

Ariile tematice referitoare la sectorul public abordează conceptul integrității în relația cu mediul privat din prisma unor teme precum mituirea oficialilor/funcționarilor publici, mita în relații comerciale, spălarea de bani, concurența neloyală, avertizarea de integritate, audit și transparență, traficul de influență, achizițiile publice și administrarea taxelor și impozitelor. Cu excepția activităților de lobby, care nu sunt reglementate în România, prevederile legale pentru majoritatea subiectelor abordate de ariile tematice sunt bine sau

foarte bine adaptate nevoilor sistemului instituțional, economic și social pentru a susține integritatea în afaceri.

Cu toate acestea, rezultate mai puțin pozitive ale evaluării sunt generate din prisma gradului de punere în aplicare a legilor existente. În majoritatea cazurilor, există două motive pentru aceste limitări. În primul rând, slaba capacitate instituțională, incluzând aici lipsa unei pregătiri eficiente în cazul oficialilor și funcționarilor publici. Al doilea motiv se referă la faptul că instituțiile de control existente nu sunt suficient de eficiente, iar cooperarea lor cu mediul de afaceri și societatea civilă este minimă.

Recomandări pentru sectorul public

Recomandări pe termen scurt

- Elaborarea și aplicarea unui cadru de evaluare a performanței parchetelor, pentru a crește capacitatea de a urmări mita comercială și alte forme de corupție din sectorul privat;
- Evaluarea în profunzime a vulnerabilităților și riscurilor la corupție din procedura judiciară pentru a îmbunătăți capacitatea sistemului judiciar de a sancționa mita comercială și alte forme de corupție din sectorul privat;
- Întărirea cadrului legal de sancționare a corupției și mitei în sectorul privat. Este necesară o analiză exhaustivă pentru a identifica cauzele pentru numărul foarte redus de investigații privind faptele de corupție și luare de mită în sectorul privat și soluțiile pentru corectarea acestui aspect;
- Acompanierea transpunerii Directivei Europene privind Avertizarea de Integritate cu recomandări clare și linii directoare privind procedurile instituționale, în special pentru departamentele de achiziții publice, agenții fiscale și vamale și în alte instituții care efectuează inspecții administrative. De o importanță deosebită sunt procedurile menite să faciliteze avertizările de integritate, investigarea cazurilor sesizate, precum și asigurarea confidențialității și anonimatul avertizorilor de integritate.
- Pentru a evita abuzurile, ar trebui adoptate de către guvern linii directoare generale pentru achiziții publice directe și modele de proceduri instituționale; măsuri necesare pentru proceduri exceptate prin Directiva 2014/24, precum și prin legea care o transpune (Legea nr. 98/2016) (în special pentru achizițiile menționate în Anexa II a Directivei 2014/24). În plus, pentru o mai bună valorificare a cheltuielilor publice, pentru estimarea prețurilor utilizate în procedurile de achiziții publice ar putea fi utilizate *standarde de cost* (așa cum este recomandat în unele proiecte finanțate cu fonduri europene).
- Revizuirea și accelerarea punerii în aplicare a reglementărilor privind *pantouflage-ul* și perioadele de *cooling-off*, pentru a preveni conflictele de interese și actele de corupție.
- Implementarea programului de digitalizare a Agenției Naționale de Administrare Fiscală și punerea în aplicare a unui sistem puternic de monitorizare, pentru a limita interacțiunile personalului cu contribuabilii. Spre exemplu, conectarea digitală a companiilor private la sistemul fiscal pentru a crește capacitatea de monitorizare a Agenției Naționale de Administrare Fiscală, reducând astfel riscul de evitare a plății impozitelor și totodată limitând substanțial riscul de corupție aferent inspecțiilor fiscale la fața locului.
- Asigurarea accesului monitorilor independenți din cadrul pactelor de integritate la cererile de ofertă în faza de selecție (nu numai după ce contractul este atribuit) și implementarea pactelor de integritate pentru achizițiile care prezintă riscuri ridicate de corupție, cu participarea tuturor ofertanților și subcontractanților.
- Accelerarea digitalizării administrației publice prin intermediul Codului de procedură administrativă și elaborarea unui **registru național de conformitate pentru întreprinderi și cetățeni**, pentru a evita corupția în controalele și inspecțiile efectuate la entitățile din sectorul privat.

Recomandări pe termen lung

- Îmbunătățirea și facilitarea dialogului dintre sectorul public și sectorul de business pentru a asigura reglementări mai bune. Asigurarea aplicării legii cu privire la transparența decizională și la cerința

consultării publice, ca parte a acesteia. Consultările cu sectorul privat trebuie să fie eficiente și oneste, nu doar formale.

- Creșterea capacității tuturor autorităților cu rol anticorupție și de supraveghere, cu rol în implementarea standardelor de integritate în afaceri. Aceasta ar trebui să se facă implicând sectorul privat și prin dezvoltarea de instrumente și standarde anticorupție aplicabile, precum și prin instruire periodică și coaching adresate angajaților acestor autorități. O atenție specială necesită sporirea capacității autorităților de supraveghere de a verifica în mod eficient declarațiile privind beneficiarii reali ai companiilor în conformitate cu noua lege privind spălarea banilor, rezultată în urma transpunerii Directivei 5 a Uniunii Europene privind spălarea banilor.
- Creșterea gradului de conștientizare și formarea funcționarilor publici care se ocupă de achizițiile publice pe teme de anticorupție și integritate. În acest scop ar trebui creat un program național de formare, precum și parteneriate cu universitățile.
- Evaluarea și modificarea dispozițiilor legale pentru a lărgi sfera de aplicare și definire a conflictului de interese și pentru a include toate tipurile de interese, nu numai interesele financiare și generate de relațiile de familie. În prezent, potrivit legislației române, există un conflict de interese atunci când un funcționar public decide asupra unui contract pentru un membru al familiei apropiate, dar nu există niciun conflict de interese dacă beneficiarul contractului este un prieten apropiat sau un fost partener de afaceri.
- Consolidarea dispozițiilor privind răspunderea contabililor și auditorilor pentru a asigura o mai bună aplicare a standardelor de contabilitate și audit. Reintroducerea sancțiunilor penale trebuie să fie luată în considerare în acest context.
- Simplificarea sistemului de impozitare pentru a asigura o mai bună colectare a impozitelor și identificarea erorilor fiscale în rândul contribuabililor.

Evaluarea Sectorului Privat

Scorurile pentru sectorul privat sunt după cum urmează:

2	Scor general: 27	SECTORUL PRIVAT
2.1.		Managementul integrității
2.1.1.		Existența politicilor de integritate
2.1.2.		Implementarea în practică a politicilor de integritate
2.1.3.		Avertizări de integritate
2.1.4.		Gestiunea partenerilor de afaceri
2.2.		Audit și asigurări
2.2.1.		Control intern și structuri de monitorizare
2.2.2.		Audit extern
2.2.3.		Asigurări independente
2.3.		Transparență
2.3.1.		Transparența programelor anticorupție
2.3.2.		Transparența structurii organizaționale
2.3.3.		Transparența operațiunilor, în fiecare țară în care o companie operează
2.3.4.		Alte elemente de transparență
2.4.		Implicarea factorilor interesați (stakeholderilor)
2.4.1.		Relații cu stakeholderii (în domeniul integrității)
2.4.2.		Inițiative anticorupție ale mediului de afaceri
2.4.3.		Organizații ale mediului de afaceri
2.5.		Organisme de conducere ale companiilor
2.5.1.		Supraveghere și control
2.5.2.		Remunerația membrilor organismelor de conducere
2.5.3.		Conflicte de interese

Spre deosebire de sectorul public, care are un cadru legal relativ bine dezvoltat, aliniat practicilor și recomandărilor internaționale, puține companii din sectorul de afaceri din România au adoptat standarde

internaționale de integritate, adecvate mediului privat. Inițiativele de promovare a integrității în companiile românești sunt rare și slabe. Majoritatea companiilor naționale care operează la nivel local nu au politici și programe anticorupție; doar unele dintre companiile mai mari, care operează și în străinătate, utilizează astfel de instrumente. În general, chiar dacă mulți antreprenori adoptă un discurs prin care condamnă corupția, acest lucru nu se reflectă în strategiile lor de management. De obicei, corporațiile multinaționale care operează și în România aplică propriile politici și standarde anticorupție.

Recomandări pentru sectorul privat

Recomandări pe termen scurt

- Companiile medii și mari (cu peste 50 de angajați sau cu cifra de afaceri de peste 10 milioane de euro sau active totale de peste 43 de milioane de euro) ar trebui să dezvolte și să facă publică propria politică anti-corupție, prin care să afirme clar poziția împotriva corupției. Companiile ar trebui să facă publice politicile și activitățile anticorupție derulate, atât prin intermediul rapoartelor anuale cât și pe site-urile lor oficiale. Fiecare companie ar trebui să fie ghidată de reguli derivate dintr-o astfel de politică, reguli care definesc clar practicile acceptabile și pe cele nepermise. În mod ideal, punerea în aplicare a acestei politici ar trebui supravegheată de către Consiliul de Administrație. Publicarea politicii și programelor corporative anticorupție este importantă, deoarece acestea generează conștientizarea publică asupra punctelor de vedere ale companiei cu privire la problemele de corupție.
- Companiile naționale, în special IMM-urile care operează în zone cu risc ridicat de corupție, ar trebui să își îmbunătățească integritatea afacerilor prin adoptarea de politici și proceduri interne, inclusiv coduri de conduită, canale dedicate avertizărilor de integritate, etc. **Pentru a face acest lucru posibil, un parteneriat public-privat sau o altă formă de cooperare inter-sectorială ar trebui să stabilească un registru național de conformitate pentru IMM-uri, care să cuprindă toate obligațiile de conformitate și alte instrumente pe care companiile le pot folosi pentru a-și asigura conformitatea și integritatea.** Asociațiile de afaceri și ONG-urile pot oferi îndrumări.
- Companiile naționale și internaționale, în special dacă au peste 50 de angajați, ar trebui să stabilească mecanisme care să asigure anonimatul și protecția avertizorilor de integritate, astfel încât să încurajeze angajații de la toate nivelurile să raporteze cazuri de corupție sau alte nereguli din cadrul companiei.
- Creșterea transparenței mediului de afaceri prin publicarea rapoartelor de activitate anuale, precum și a concluziilor și rezultatelor din auditurile independente efectuate. O transparență sporită poate fi răsplătită prin includerea companiei/întreprinderii respective pe o *listă albă (whitelist)* în domeniul integrității.
- **Asociațiile de business ar trebui să identifice punctele de referință care asigură integritatea în afaceri pentru fiecare industrie, și totodată să recunoască și să recompenseze companiile care le îndeplinesc, prin acordarea de premii și includerea acestora pe o listă albă. Pentru a operaționaliza această recomandare este necesar un parteneriat încheiat între stakeholderi.**
- Crearea de standarde clare și cuprinzătoare pentru a îmbunătăți transparența în întreprinderile deținute de stat și în întreprinderile deținute de municipalități. Standardele utilizate pentru evaluarea transparenței în raportarea corporativă (TRAC) ar trebui să fie minimul necesar.

Recomandări pe termen lung

- Companiile ar trebui să solicite partenerilor și furnizorilor diligențe anticorupție și să creeze o bază de date cu companii curate pentru a colabora cu acestea.
- Asociațiile de afaceri și Camera de Comerț ar trebui să devină active în promovarea integrității și a programelor anticorupție. Acestea ar trebui să se angajeze, împreună cu alte părți interesate, în programe pe termen lung, în promovarea integrității în afaceri și reducerea corupției din mediul privat. De asemenea, acestea ar trebui să promoveze standardele de integritate în rândul membrilor lor, să organizeze ateliere de lucru pe teme de integritate și conformitate, precum și să se angajeze în dialog cu instituțiile publice pentru a identifica cele mai bune soluții în promovarea integrității în mediul privat.

Evaluarea sectorului societate civilă

Scorurile pentru societatea civilă sunt după cum urmează:

	0	25	50	75	100	
3	Scor general: 33					SOCIETATEA CIVILĂ
3.1.						Mecanisme de verificare ample
3.1.1.						<i>Independența mass-media</i>
3.1.2.						<i>Implicarea societății civile în construirea unui mediu de afaceri integru</i>
3.1.3.						<i>Monitorizarea integrității mediului de afaceri de către societatea civilă</i>

Cu toate că, în ultimii ani, lupta împotriva corupției a fost un subiect dezbătut la nivel general pe agenda societății civile românești și a generat proteste și mobilizări publice impresionante, atenția organizațiilor societății civile și a mass media este mai degrabă îndreptată către corupția din mediul public, vizând mult mai puțin mediul de afaceri și integritatea acestuia.

Corupția existentă are un impact mare asupra libertății și calității mass-media și acest lucru subminează capacitatea presei de a fi un catalizator al integrității, în special în sectorul de afaceri. Atunci când au o libertate limitată în a alege știrile prezentate, iar întreprinderile mari sau politicienii sunt implicați în deciziile lor editoriale, când nu are nici resursele și nici expertiza pentru a investiga corupția, mass-media nu poate juca un rol în monitorizarea integrității mediului de afaceri și nici în expunerea corupției descoperite în sectorul privat. Mai mult, corupția funcționarilor publici este de obicei folosită în competiția politică / electorală, iar actorii politici pot fi interesați să facă public acest tip de corupție. Pe când dezvoltările privind corupția din sectorul privat nu contribuie la disputele politice. Prin urmare, lipsa capacității mass-media de a-și construi propria agendă îi slăbește rolul de paznic împotriva corupției din sectorul privat.

Pe de altă parte, folosind internetul și rețelele sociale, unele ONG-uri au reușit să sensibilizeze populația împotriva corupției. Cu toate acestea, abordarea tematicilor precum integritatea mediului de afaceri este redusă sau, în multe cazuri, este menținută pe termen scurt, fără viziune și strategie pe termen lung. Majoritatea ONG-urilor subliniază lipsa resurselor atunci când explică de ce nu se concentrează pe tematica integrității mediului de afaceri. Printre alte motive, donatorii tradiționali ai ONG-urilor din România (Granturi SEE și Norvegia, fonduri europene structurale și de investiții, fundații private ale marilor companii) nu acordă prioritate acestei probleme și, prin urmare, ONG-urile nu se concentrează asupra acesteia și, în plus, nu au posibilitatea de a-și construi singure capacitatea în domeniul dedicat integrității în afaceri.

Recomandări pentru societatea civilă

Recomandări pe termen scurt

- Transparency International Romania ar trebui să continue cercetarea cu privire la modul în care societatea civilă, mediul de afaceri și sectorul public promovează integritatea și combaterea corupției; și totodată să genereze dezbateri cu părțile interesate și acorduri colective cu privire la recomandări și acțiuni concrete menite să îmbunătățească integritatea în mediul de afaceri.
- În cooperare cu sectorul guvernamental, sectorul de afaceri și donatorii, societatea civilă ar trebui să promoveze programe de instruire, susținute prin burse, precum și activități de creșterea a capacității privind integritatea în afaceri, cu scopul de a îmbunătăți frecvența și calitatea informațiilor publicate de media cu privire la mediul de afaceri.

- Promovarea unui angajament prin care să se acorde sprijin (inclusiv financiar) organizațiilor societății civile care realizează analize și evaluări independente privind guvernanta și integritatea corporativă (inclusiv practicile anticorupție, drepturile consumatorilor, drepturile angajaților etc.);
- Îmbunătățirea standardelor de transparență, integritate și guvernanta în cadrul ONG-urilor.

Recomandări pe termen lung

- Creșterea capacității societății civile de a monitoriza sectorul de afaceri prin alianțe și parteneriate cu organizațiile civice din societatea civilă și cu alte părți interesate, cum ar fi organizațiile media, asociațiile de afaceri și sindicatele.
- Crearea unui trust/fond pentru jurnalismul de investigație constituit prin contribuția companiilor care prețuiesc integritatea ca una dintre principalele lor valori; managementul independent poate fi o formă prin care să fie finanțată mass-media independentă, în special jurnalismul de investigație, care este mai costisitor, fără presiunea din partea partidelor politice sau a corporațiilor.